

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział XII Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anna Łosik

Protokolant: p.o stażysty Anita Grześkowiak

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2017 r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa J. Ł. i B. Ł.

przeciwko (...) sp. z o.o. w P.

o zapłatę

1. oddała powództwo,

2. zasądza od powodów J. Ł. i B. Ł. solidarnie na rzecz pozwanej (...) sp. z o.o. w P. kwotę 5417,00 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

/-/ SSO Anna Łosik

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 22 lutego 2017 r. (data nadania w placówce operatora publicznego) powodowie J. Ł. i B. Ł., działając przez fachowego pełnomocnika, wnieśli o zasądzenie od pozwanej (...) sp. z o.o. w P. na swoją rzecz kwoty w wysokości 76.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem zapłaty za bezumowne korzystanie w okresie od dnia 22 lutego 2007 r. do dnia 28 kwietnia 2016 r. z nieruchomości oznaczonej jako działka gruntu nr (...) położonej w miejscowości P., obręb numer 53 (P.), dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), polegające na posadowieniu na niej oraz eksploataowaniu urządzeń przesyłowych, tj. linii napowietrznej WN 100kV. Nadto wnieśli o zasądzenie od pozwanej solidarnie na rzecz powodów zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że byli właścicielami opisanej wyżej nieruchomości. Przedmiotową nieruchomość powodowie nabyli w drodze darowizny w roku 1998 r., zaś sprzedali w dniu 29 kwietnia 2016 r. Na tej nieruchomości znajdują się urządzenia elektroenergetyczne stanowiące własność pozwanej. Powodowie nigdy nie wyrażali zgody na korzystanie z gruntu przez pozwaną. Przebieg linii utrudniał powodom korzystanie z części nieruchomości. Pozwana odmówiła zaspokojenia roszczenia. Pomimo wniosku powodów w trybie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, pozwana nie przedłożyła dokumentacji związanej z budową urządzeń oraz dokładnych informacji dotyczących długości linii napowietrznych, szerokości skrajnych przewodów. Pomędzy stronami nie doszło do zawarcia żadnej umowy, która upoważniałaby pozwaną do korzystania z gruntu ani też pozwana nie uzyskała podstawy prawnej do wejścia w jego posiadanie oraz korzystania z niego w celu prowadzenia działalności gospodarczej. Dalej powód wskazał, że wartość wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości jest znacznie większa niż wartość przedmiotu sporu w niniejszej sprawie, ponieważ powodowie nie posiadają większych środków pieniężnych na uiszczenie opłaty od pozwu, dlatego wskazał, że niniejszym pozwem dochodzi zapłaty za pierwszy okres bezumownego korzystania z nieruchomości, tj. za okres od dnia 22 lutego 2007 r. Powodowie opisali metodę wyliczenia wynagrodzenia i dalej, na wypadek zakwestionowania przez pozwaną kwoty żądanej pozwem, wnieśli o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W pierwszej kolejności pozwana wniosła o oddalenie powództwa z uwagi na fakt, że posiada tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości powodów uzyskany na mocy decyzji administracyjnej – wywłaszczeniowej z dnia 15 czerwca 1983 r. nr(...). W wykazie nieruchomości, których decyzja wywłaszczeniowa dotyczy oraz osób, które ją otrzymały znajduje się działka (...) (z której powstała działka (...)), należąca wówczas do H. Ł.. W przypadku nie przychylenia się sądu do ww. stanowiska, pozwana wskazała, że najpóźniej z dniem 20 grudnia 2014 r. (dobra wiara) bądź 20 grudnia 2014 r. (zła wiara) nabyła tytuł prawny do korzystania z nieruchomości w zakresie bieżącej eksploatacji (służebności przesylu) w drodze zasiedzenia. Ponadto pozwana wskazała, że jest posiadaczem, zarówno służebności, jak i urządzeń na nieruchomości powoda, w dobrej wierze, a to z uwagi na fakt, że pobudowanie inwestycji poprzedzone było uzyskaniem stosowanych decyzji i zezwoleń. Ponadto pozwana korzysta z domniemania ciągłości posiadania. W dalszej części pozwana zakwestionowała początkową datę naliczania odsetek, tj. 22 lutego 2017 r. podając, że najwcześniejszym możliwym terminem ich naliczania jest dzień następujący po dniu doręczenia pozwanej pozwu (9 marca 2017 r.). Z ostrożności procesowej pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia. Pozwana uznała także, że zainicjowanie niniejszego postępowania stanowi nadużycie prawa podmiotowego polegającego na sprzeczności z zasadami współżycia społecznego oraz sprzeczności ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa.

W piśmie z dnia 20 kwietnia 2017 r., odnosząc się do dokumentów załączonych do odpowiedzi na pozew, powodowie wskazali, że kopia protokołu technicznego linii 110 kV z dnia 20 grudnia 1984 r. stwierdza jedynie, że przedmiotem odbioru technicznego jest linia 110 kV K.-P., jednakże z dokumentu tego w żaden sposób nie wynika, że dotyczy on akurat fragmentu linii napowietrznej znajdującego się na nieruchomości powodów. Ponadto kopia decyzji o zatwierdzeniu planu realizacji z dnia 20 października 1982 r. jest jedynie kopią dokumentu planistycznego, na podstawie którego nie można stwierdzić daty wybudowania urządzeń na nieruchomości powodów. Co się zaś tyczy kopii decyzji z dnia 15 czerwca 1983 r. nr (...) to na dokumencie tym nie stwierdzono ostateczności decyzji. Pozwani zaprzeczyli również jakoby decyzja została doręczona ich poprzednikom prawnym. Ponadto pełnomocnik pozwanej nie stwierdził zgodności ww. kopii z oryginałem. Odnosząc się do zarzutu zasiedzenia powodowie wskazali, że okres do 1989 r. nie może być wliczany do okresu zasiedzenia przez przedsiębiorstwa państwowe jakim był zakład energetyczny. Powodowie wskazali nadto, że pozwana, nie posiadając tytułu do zajęcia cudzej nieruchomości i posadowienia na niej urządzeń, pozostawała w złej wierze. Wskazano ponadto, że pozwana nie jest następcą prawnym (...) S.A.

W odpowiedzi na powyższe pismem nadanym w dniu 28 czerwca 2017 r. pozwana przedłożyła uwierzytelnione dokumenty, na które wskazał powód w poprzednim piśmie. Pozwana wskazała nadto, że bezskuteczne okazały się próby zlokalizowania decyzji z dnia 15 czerwca 1984 r. Ponadto pozwana wskazała, że oczywistym jest, że skoro przedmiotowa infrastruktura została wybudowana po uprzednim spełnieniu wszystkich wymogów formalno-prawnych to decyzje, na podstawie których to wykonano były ostateczne i skutecznie wprowadzone do obiegu prawnego. Co więcej pozwana nie jest podmiotem zobowiązanym do przedstawienia z jaką datą decyzja stała się ostateczna. Pozostaje to również poza kognicją sądów powszechnych. Odnośnie przedłożenia dokumentów w kopiach pozwana wskazała, że kopia jest często jednym potwierdzeniem, że dokument, na podstawie którego wykonano kopię istniał i zawierał oświadczenie lub informację o określonej treści. Odnośnie następstwa prawnego i dobrej wiary pozwana w całości podtrzymała swoje twierdzenia złożone w odpowiedzi na pozew. Pozwana podała także, że wnosi o sprecyzowanie na jakiej podstawie dochodzą roszczenia w niniejszym postępowaniu, albowiem powodowie odmiennie posługują się terminami odszkodowanie i wynagrodzenia, a nie ulega wątpliwości, że są to dwie różne podstawy dochodzenia roszczeń.

W toku rozprawy w dniu 29 listopada 2017 r. pełnomocnik powodów, po zapoznaniu się z dokumentami znajdującymi się w aktach VII Ns 369/15/6 SR Stare Miasto w Poznaniu w dalszym ciągu zakwestionował moc dowodową decyzji z dnia 15 czerwca 1984 r., wskazując na wątpliwości związane z podpisem – brak podpisu organu administracji pod decyzją oraz braku klauzuli jej ostateczności. Nadto decyzja pozwalała na zajęcie nieruchomości, ale nie daje tytułu posiadania w chwili obecnej. Nadto w punkcie 4 jest mowa o tym, że Zakład (...) zapłaci stronie powodowej odszkodowanie, a nigdy nic takiego nie miało miejsca. Pełnomocnik pozwanej wskazał, że z uwagi na upływ czasu

dokumenty nie są już archiwizowane przez organ, który je wydał. Wskazał nadto, że decyzja wydana została na podstawie całego art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości Podtrzymał stanowisko co do domniemania ostateczności decyzji, a także co do tego, że w niniejszym postępowaniu Sąd nie jest władny do badania, czy decyzja jest ostateczna, ewentualnie co do nabycia prawa w drodze zasiedzenia.

Przed zamknięciem rozprawy, podtrzymując dotychczasowe stanowisko pełnomocnik powodów, na wypadek oddalenia roszczeń, wniósł o nieobciążanie powodów kosztami postępowania powołując się na okoliczność, że przed procesem powodowi zwracali się do pozwanej o udostępnienie informacji publicznej. Wnosząc o oddalenie powyższego wniosku pełnomocnik pozwanej podał, że już w odpowiedzi na pozew strona pozwana przedstawiła obszerną argumentację, zaś powodowie nadal kwestionowali stanowisko pozwanej. Nadto powodowie żądali wysokiego wynagrodzenia i strona pozwana nie powinna być obciążana ryzykiem nieudowodnienia dochodzonego roszczenia.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie J. Ł. oraz B. Ł. byli współwłaścicielami nieruchomości oznaczonej jako działka gruntu nr (...) o powierzchni 1,3058 ha położonej w P. przy ul. (...), obręb ewidencyjny (...)_1. (...) (P.), dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...) przez Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu. Nieruchomość w części zabudowana jest budynkiem mieszkalnym oraz budynkiem warsztatowym.

Dowód: odpis zupełny księgi wieczystej nr (...) (k. 33-36), akta księgi wieczystej nr (...).

Przedmiotową nieruchomość powodowie nabyli w drodze darowizny w roku 1988, a sprzedali ją w dniu 29 kwietnia 2016 r. aktem notarialnym rep. A nr (...).

Bezsporne

Na przedmiotowej nieruchomości znajdują się urządzenia elektroenergetyczne stanowiące własność pozwanej, tj. fragment linii wysokiego napięcia WN 110 kV relacji (...) K. – (...) P., tj. fragmenty pręseł 51-52. Na nieruchomości należącej wcześniej do powodów nie znajdują się słupy elektroenergetyczne, ale same przewody. Słupy numer 51 i 52 znajdują się na nieruchomościach sąsiednich. Wskazane urządzenia są składnikami przedsiębiorstwa pozwanej i zasilane są m.in. z (...) K..

Linia wysokiego napięcia WN 110kV K.-P. została wybudowana i podłączona pod napięcie w 1984 r. Linia ta została wybudowana na podstawie decyzji i uzgodnień, zgodnie z ówczesnie obowiązującymi procedurami i przepisami, w tym w szczególności w dniu 20 października 1982 r. wydano decyzję nr (...) o zatwierdzeniu planu realizacyjnego dla linii 110 kV oraz w dniu 22 lutego 1984 r. wydano nr (...) decyzję o zezwoleniu na budowę linii energetycznej relacji K.-P..

Ponadto podstawie decyzji wywłaszczeniowej nr(...) z dnia 15 czerwca 1983 r. wydanej na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości zezwolono Zakładowi (...) na czasowe zajęcie nieruchomości oznaczonej ówczesnie jako działka (...) (z której powstała działka nr (...)) zapisanej w księdze wieczystej nr (...) stanowiącej wówczas własność H. Ł. (punkt I). Ustalono, że zajęciu podlegają wymienione w punkcie I nieruchomości w pasie roboczym o szerokości 25 metra na okres 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji (punkt II). Zobowiązano Zakład (...) do oszacowania zajmowanych nieruchomości przed rozpoczęciem robót i przywrócenia stanu poprzedniego po ich zakończeniu (punkt III). Ustalono także, że wysokość odszkodowania za ewentualne straty związane z wykonaniem robót strony uzgodnią w drodze porozumienia. W przypadku sporu między stronami co do wysokości odszkodowania kwotę tę ustali Zarząd (...) Terenami w P. (punkt IV). Wskazana decyzja jest ostateczna.

Wskazana linia została odebrana na mocy protokołu odbioru z dnia 20 grudnia 1984 r.

Od czasu wybudowania i podłączenia linii do sieci, urządzenia są urządzeniami czynnymi (płynie przez nie prąd) oraz były i są przez pozwaną (oraz jej poprzedników prawnych) eksploatowane i konserwowane. Oględziny linii sporządzone są raz do roku. W celu wykonania oględzin nie jest konieczne wejście na nieruchomość. Ponadto

pracownicy pozwanej przeprowadzają wycinkę roślin rosnących pod liniami – wówczas wymagane jest wejście na grunt. Wejścia na grunt wymaga również usuwanie awarii linii. W przypadku awarii urządzenia linię należy odłączyć oraz wykonać dwustronne uziemienie w celach bezpieczeństwa. W przypadku awarii linii prąd dostarczany jest za pomocą linii awaryjnej. Nie ma możliwości, aby istniała tylko linia awaryjna, ponieważ niezawodność zasilania spada wówczas poniżej 50 %.

Dowód: mapa (k. 27-29), zdjęcia (k. 30-32), pismo z dnia 24 marca 2014 r. (k. 85-86), protokół odbioru technicznego z dnia 20 grudnia 1984 r. (k. 101-105, 194-195), mapa (k. 106-109), decyzja o zatwierdzeniu planu realizacyjnego z dnia 20 października 1982 r. nr BP- (...) (k. 110-111, k. 239-240 z akt VII Ns 369/15/6 SR Stare Miasto w P.), decyzja o zezwoleniu na budowę linii energetycznej relacji K.-P. z dnia 22 lutego 1982 r. nr (...) (k. 112-113, k. 241-242 z akt VII Ns 369/15/6 SR Stare Miasto w Poznaniu), decyzja z dnia 7 stycznia 1983 r. nr ZGN- (...) -510/1/83 (k. 114-115, k. 248-249 z akt VII Ns 369/15/6 SR Stare Miasto w Poznaniu), decyzja z dnia 12 stycznia 1983 r. nr (...) (k. 116-117, k. 250-252 z akt VII Ns 369/15/6 SR Stare Miasto w Poznaniu), decyzja z dnia 12 stycznia 1983 r. nr (...) (k. 118-121, 201v, k. 253-257 z akt VII Ns 369/15/6 SR Stare Miasto w Poznaniu), decyzja z dnia 12 stycznia 1983 r. nr (...) (k. 122-123, 201, k. 258-258 z akt VII Ns 369/15/6 SR Stare Miasto w Poznaniu), decyzja z dnia 2 lutego 1983 r. nr (...) (k. 124, k. 263 z akt VII Ns 369/15/6 SR Stare Miasto w Poznaniu), decyzja z dnia 15 czerwca 1983 r. nr ZGN- (...) -472/8/82 (k. 125-127, k. 26-262 z akt VII Ns 369/15/6 SR Stare Miasto w Poznaniu), mapy (k. 184-193), projekt techniczny linii napowietrznej 110kV (k. 196-200), decyzja z dnia 12 października 1990 r. (k. 202), mapa oznaczona jako VI-78b (k. 217), mapa oznaczona jako 3 (k. 218), mapa oznaczona jako 91 (k. 219), mapa (k. 230), pismo z 3 kwietnia 1984 r. (k. 237 z akt VII Ns 369/15/6 SR Stare Miasto w Poznaniu), pismo z dnia 20 lipca 1983 r. (k. 238 z akt VII Ns 369/15/6 SR Stare Miasto w Poznaniu), decyzja z dnia 29 lipca 1983 r. nr P-1- (...) (k. 245-246 z akt VII Ns 369/15/6 SR Stare Miasto w Poznaniu), pismo wojewody (...) (k. 247), z zeznań świadka M. G. (k. 220v), z zeznań świadka J. R. (k. 221).

Do 5 grudnia 1990 r. posiadaczem urządzeń elektroenergetycznych na działce powodów był Skarb Państwa – Zakład (...) – Przedsiębiorstwo Państwowe – (...).

Na mocy zarządzenia nr 57 Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1988 r. w sprawie podziału niektórych przedsiębiorstw grupowanych we Wspólnocie (...) i (...) Brunatnego, Zachodni O. Energetyczny – P. uległ podziałowi i powstał Zakład (...) w P. oraz Zakład (...) z siedzibą w P..

Zarządzeniem Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 r. nr 29/org/89 utworzone zostało przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...) w P..

Zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 r. nr 193/org/93, ww. przedsiębiorstwo państwowe zostało skomercjalizowane i w wyniku tego powstała spółka pod nazwą (...) S.A. w P.. Następnie aktem notarialnym z dnia 12 lipca 1993 r. nastąpiło przekształcenie przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład (...) w P. w spółkę akcyjną pod nazwą (...) Spółka Akcyjna.

Aktem notarialnym z dnia 17 grudnia 2002 r. zmieniono nazwę spółki na Grupa (...) S.A. Aktem notarialnym z dnia 23 września 2004 r. zmieniono ww. nazwę na (...) S.A.

Aktem notarialnym z dnia 30 czerwca 2007 r. (...) S.A. zbyła na rzecz pozwanej – (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. zorganizowaną część przedsiębiorstwa, w skład którego weszły także ruchomości związane z prowadzeniem działalności w zakresie dystrybucji energii elektrycznej.

Dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 24 czerwca 1982 r. (k. 141-142), zarządzenie nr 57 Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1988 r. w sprawie podziału niektórych przedsiębiorstw grupowanych we Wspólnocie (...) i (...) B. (k. 137-139), zarządzenie nr 29/org/89 Ministra Przemysłu z 16 stycznia 1989 r. (k. 139-139v), zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 r. nr 193/org/93 (k. 140-140v), akt notarialny z dnia 12 lipca 1993r. (k.134), akt notarialny z dnia 17 grudnia 2002 r. (k. 133v-134), akt notarialny z dnia 23 września 2004 r. (k. 134v), akt notarialny z dnia 30 czerwca 2007 r. (k 132-133v).

Urządzenia przesyłowe znajdujące się na nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...) połączone są z przedsiębiorstwem pozwanej, w szczególności swoje „źródło” mają na nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) prowadzona przez Sąd Rejonowy w Szamotułach i na której jest zlokalizowany (...) K.. Nieruchomość ta stanowiła majątek poprzedników prawnych pozwanej, w tym majątek Skarbu Państwa, który przeszedł na rzecz przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w P. (po przekształceniu (...) S.A. w P.) na podstawie decyzji wojewody (...) dnia 3 października 1995 r. nr (...). Następnie nieruchomość, na której zlokalizowany jest (...) K. stała się majątkiem (...) S.A. Wyżej wymieniona nieruchomość została wniesiona aportem przez (...) S.A. na majątek pozwanej. Wskazana nieruchomość obecnie stanowi przedmiot wieczystego użytkowania pozwanej.

Dowód: decyzja wojewody (...) dnia 3 października 1995 r. nr (...) (k. 89-90), załącznik nr 1b (k. 87-88), odpis księgi wieczystej numer (...) (k. 96-100), odpis z (...) pozwanej (k. 12-21, 129-131).

Pismem z dnia 13 stycznia 2017 r. powodowie wezwali pozwaną do zapłaty w terminie 7 dni od daty doręczenia pisma wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z gruntu należącego powodów w wysokości 120.000,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia odbioru wezwania do dnia zapłaty. Ponadto powodowie zwrócili się do pozwanej do udostępnienia w terminie 14 dni wszelkich informacji dotyczących linii i urządzeń energetycznych posadowionych na gruncie stanowiącym (wcześniej) ich własność.

Dowód: wezwanie z dnia 13 stycznia 2017 r. wraz z potwierdzeniem nadania (k. 22-26).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powyżej powołanych dowodów, ocenionych jak następuje.

Stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd ustalił na podstawie dokumentów prywatnych i urzędowych. Dokumenty urzędowe stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone i z tego względu zasługują na wiarę (art. 244 k.p.c.). W zakresie dokumentów prywatnych zgodnie z normą art. 245 k.p.c. Sąd przyjął, iż stanowią te dokumenty dowód tego, iż osoby na nich podpisane złożyły oświadczenie o treści tam zawartej i zgodnie ze swoją wolą.

W tym miejscu należy poczynić kilka uwag na temat dowodów w postaci dokumentów, ich odpisów oraz kserokopii.

Kserokopia – jako odwzorowanie oryginału – może być objęta pojęciem „odpis”. Niepoświadczona podpisem strony kserokopia nie jest dokumentem (por. uchwałę SN z dnia 29 marca 1994 r., III CZP 37/94, OSNCP 1994, nr 11, poz. 206). Warunkiem zatem uznania kserokopii za dokument jest umieszczenie na niej i zaopatrzone podpisem poświadczenie jej zgodności z oryginałem (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 lutego 1997 r., III CKU 7/97, LEX nr 50764 i w wyroku z dnia 10 lipca 2009 r., II CSK 71/09, LEX nr 584201). Niepoświadczona podpisem strony kserokopia nie jest dokumentem (uchwała SN z dnia 29 marca 1994 r., III CZP 37/94, OSNCP 1994, nr 11, poz. 206).

Oznacza to, że poświadczona kserokopia nie może być uznana za dokument, niemniej jednak zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 listopada 2016 r. sygn. I ACa 1027/16 (LEX nr 2238293) kopia pisma również stanowić może dowód podlegający ocenie, jako "inny środek dowodowy" z art. 309 k.p.c. Nadto niepoświadczona za zgodność z oryginałem kserokopie dokumentów mogą zostać włączone w poczet materiału dowodowego. Przepisy k.p.c. nie zawierają zamkniętej listy środków dowodowych. Przeciwnie, z treści art. 309 k.p.c. wynika, że możliwe jest przeprowadzenie dowodu także innymi środkami niż wymienione w kodeksie, o ile są one nośnikami informacji o faktach istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, a ich wykorzystanie nie pozostaje w sprzeczności z przepisami prawa. Nieopatrzona kserokopii poświadczeniem za zgodność z oryginałem niewątpliwie wpływa na ich moc dowodową, która jest uzależniona od innych zaoferowanych w sprawie dowodów. Poświadczenie kserokopii dokumentu za zgodność z oryginałem nie jest jednak warunkiem sine qua non wprowadzenia takiego środka dowodowego do postępowania cywilnego. Brak jest do tego podstaw. Te ani nie zostały wskazane w k.p.c., a co więcej z regulacji kodeksowej da się wyprowadzić oczywisty wniosek, że ustawodawca różnicuje oba te środki dowodowe i czyni je legalnymi dowodami w postępowaniu cywilnym (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 stycznia 2016 r., sygn. I ACa 823/15, LEX nr 2004486).

Przenosząc powyższe uwagi teoretyczne na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że w toku rozprawy w dniu 29 listopada 2017 r. Przewodnicząca stwierdziła zgodność złożonych przez pozwaną kserokopii z oryginalnymi odpisami stanowiącymi załączniki w sprawie VII Ns 369/15 decyzji z dnia 15 czerwca 1983 roku sygn. (...) oraz z dnia 2 lutego 1983 roku sygn. 8514/2/83. Przewodnicząca stwierdziła również, iż na każdym z tych odpisów pod adnotacją za zgodność podpisu znajduje się parafka nakreślona długopisem. Przewodnicząca wskazała nadto, iż w załącznikach jedynie decyzja 20 października 1982 roku sygn. BP-111/1145/82 stanowi kserokopię na pozostałych pod pieczętkami znajdują się oryginalne podpisy.

Mając na uwadze powyższe uznać należało, że kluczowemu dla niniejszej sprawy dowodowi, a to decyzji wyłączeniowej nr (...) z dnia 15 czerwca 1983 r. można przyznać walor dokumentu. Odnośnie zaś kwestii ostateczności decyzji argumentacja w tym zakresie znajdują się w dalszej części uzasadnienia, albowiem należy to do sfery rozważań prawnych.

W zakresie zaś innych istotnych dla niniejszej sprawy dowodów, a to protokół odbioru technicznego z dnia 20 grudnia 1984 r. oraz decyzji o zatwierdzeniu planu realizacyjnego z dnia 20 października 1982 r. nr BP- (...) – z którą, jak wskazano, mamy do czynienia jedynie w formie kopii, Sąd uznał je za wiarygodne środki dowodowe w rozumieniu art. 309 k.p.c. Wskazać bowiem należy, że wspólnie z dowodami z dokumentów potwierdziły one okoliczność posadowienia oraz eksploatacji linii WN 110 kV posadowionej na nieruchomości będącej niegdyś własnością powodów. Odnośnie zastrzeżeń powodów zgłoszonych w piśmie procesowym z dnia 20 kwietnia 2017 r. nie sposób zgodzić się z ich twierdzeniami, iżby w zakresie protokół odbioru technicznego z dnia 20 grudnia 1984 r. nie można było na jego podstawie stwierdzić, że dotyczy on akurat fragmentu linii napowietrznej znajdującej się na nieruchomości będącej wcześniej własnością powodów. Wskazać bowiem należy, że jak ustalono w niniejszym postępowaniu wskazana linia przebiega nad wskazaną nieruchomością, zaś przesłuchani w sprawie świadkowie potwierdzili, że linia została odebrana właśnie w oparciu o wskazany wyżej dokument. W zakresie zaś decyzji o zatwierdzeniu planu realizacyjnego z dnia 20 października 1982 r. nr BP- (...) powodowie wskazali, że na jego podstawie nie można stwierdzić daty wybudowania urządzeń na nieruchomości. Należy niemniej jednak wskazać, że wspólnie z pozostałymi przeprowadzonymi w sprawie dowodami, w tym innymi decyzjami oraz zeznaniami świadków, którzy precyzyjnie wskazali datę pobudowania urządzeń, a także protokołem odbioru wiernie oddającym datę odbioru linii ustalenie daty wybudowania urządzeń było możliwe.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka M. G. oraz J. R.. Świadczyli byli zorientowani jaka linia oraz nieruchomość jest przedmiotem niniejszego postępowania. Ponadto świadkowie precyzyjnie wskazali, że linii została wybudowana w 1984 r., zaś odebrana w grudniu 1984 r. Mimo że M. G. związany jest z energetyką dopiero od 1985 r. świadek posiadał wiedzę o pobudowaniu linii na podstawie dokumentów, w tym na podstawie protokołu odbioru. Powyższe potwierdził również świadek J. R., który pracował na rzecz poprzedników prawnych pozwanej od lipca 1984 r. Obaj świadkowie wskazali również, że nad nieruchomością należącą wcześniej do powodów przebiegają jedynie przewody, zaś słupy posadowione są na nieruchomościach sąsiednich. Świadczyli w sposób spójny i wzajemnie się uzupełniający opisali także prace wykonywane w zakresie tej linii, a to oględziny, wycinkę roślinności oraz sposób postępowania w razie wystąpienia awarii linii. Nadto świadek J. R. podał, że wskazana linia od zawsze stanowiła własność pozwanej – wcześniej jej poprzedników prawnych oraz nie zmieniła swojego przebiegu.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił również w oparciu o sporządzone mapy. Wskazać bowiem należy, że przesłuchani w sprawie świadkowie przedstawili Sądowi przebieg nieruchomości powodów pod sporną linią (świadek M. G.) oraz lokalizację nieruchomości powodów pomiędzy słupami nr 51 i 52 (J. R.).

W toku rozprawy w dniu 29 listopada 2017 r. Sąd postanowił pominąć dowód z przesłuchania stron oraz oddalić wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego. Pełnomocnik powodów wniósł zastrzeżenia na wskazane wyżej postanowienia w trybie art. 162 k.p.c.

Odnośnie pominięcia dowodu z przesłuchania stron wskazać należy, że zgodnie z art. 299 k.p.c., jeżeli po wyczerpaniu środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, sąd dla wyjaśnienia tych faktów może dopuścić dowód z przesłuchania stron.

W wyroku z dnia 28 listopada 1997 r., II CKN 457/97 (Biul. SN 1998, nr 2, s. 14), Sąd Najwyższy stwierdził, że art. 299 obligujący sąd do zarządzenia dowodu z przesłuchania stron w celu wyjaśnienia – dotychczas niewyjaśnionych – faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, dotyczy tylko takich faktów, które w ocenie sądu są istotne, a nie takich, które jedynie strony określają jako istotne. Podobnie wyrok SN z dnia 18 lutego 2010 r., II CSK 369/09 (LEX nr 570129).

Oznacza to zatem, że dowód z przesłuchania stron jest w zasadzie tzw. dowodem posiłkowym, czyli przeprowadzanym tylko wtedy, gdy za pomocą innych środków dowodowych nie można uzyskać wyjaśnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Na kanwie niniejszej sprawy Sąd uznał, że wszystkie istotne okoliczności sprawy niezbędne do wydania wyroku zostały ustalone na podstawie innych przeprowadzonych dowodów, w związku z czym nie znalazł podstaw do dopuszczenia wskazanego dowodu.

Odnośnie zaś oddalenia wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego wskazać trzeba, że zgodnie z art. 278 § 1 k.p.c., w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych sąd po wysłuchaniu wniosków stron co do liczby biegłych i ich wyboru może wezwać jednego lub kilku biegłych w celu zasięgnięcia ich opinii.

Zgodnie z wyrokiem SN z dnia 13 stycznia 2005 r., IV CK 448/04 (LEX nr 177235), art. 278 § 1 nie nakłada na sąd obowiązku dopuszczenia dowodu z opinii biegłego, lecz określa przesłanki dopuszczenia takiego dowodu w sytuacji, gdy zgodnie z art. 6 k.c. i art. 232 zdanie pierwsze k.p.c. strona wnioskuje o jego przeprowadzenie.

Na kanwie niniejszej sprawy Sąd uznał, że brak podstaw do jego przeprowadzenia, mając na uwadze wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego prowadzące do uznania, że pozwana w istocie posiadała tytuł prawny do nieruchomości stanowiącej wcześniej własność powodów. Wskazany dowód był zatem nieprzydatny do wydania wyroku i zbędny w niniejszym postępowaniu. W takiej sytuacji dopuszczenie wskazanego dowodu spowodowałoby jedynie mnożenie kosztów, wpływając w istocie na niekorzyść strony powodowej, i powodując wydłużenie postępowania.

Marginalnie wskazać jedynie należy, że pełnomocnik powodów, poza złożeniem zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c., w żaden sposób nie uzasadnił swojego stanowiska, nie podając konkretnych argumentów ani też przepisów, które Sąd Okręgowy naruszył wskutek oddalenia opisanych wyżej wniosków dowodowych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powodowie J. Ł. i B. Ł. wnieśli o zasądzenie od pozwanej (...) sp. z o.o. w P. na swoją rzecz kwoty w wysokości 76.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za bezumowne korzystanie w okresie od dnia 22 lutego 2007 r. do dnia 28 kwietnia 2016 r. z nieruchomości stanowiącej we wskazanym okresie ich własność.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że w toku całego postępowania powodowie, reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, powoływali zamiennie pojęcia „wynagrodzenia” i „odszkodowania”. W tym miejscu poczynić należy uwagę natury ogólnej i wskazać, że pojęcia te nie są tożsame. Podstawę prawną wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z rzeczy stanowi bowiem art. 225 w zw. z art. 224 § 2 k.c. Z kolei w przypadku dochodzenia odszkodowania konieczne jest spełnienie dodatkowych przesłanek, w tym wykazanie winy po stronie pozwanej, czego w niniejszej sprawie powodowie nawet nie starali się dowieść.

Całość jednakże twierdzeń powodów skłania do wniosku, iż podstawą prawną dochodzonego przez nich roszczenia stanowi art. 225 w zw. z art. 224 § 2 k.c., a więc, że pozwany, nie mając tytułu prawnego do spornej nieruchomości, władał nią jako posiadacz samoistny.

Zgodnie zaś z treścią wskazanych przepisów posiadacz samoistny (zależny) w złej wierze jest obowiązany względem właściciela do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy. Aby wykazać zasadność zgłoszonego roszczenia powódwinni przede wszystkim wykazać, że byli właścicielami w okresie, w którym posiadacz w złej wierze korzystał bez tytułu prawnego z ich nieruchomości, a ponadto, że pozwana faktycznie władała ich własnością jako posiadacz samoistny bądź posiadacz zależny. Jak podkreśla się w orzecznictwie roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy ma charakter obligacyjny i gdy powstanie, uzyskuje byt samodzielny, niezależnie od roszczeń chroniących własność (art. 222 § 1 i 2 k.c.); może być samodzielnie dochodzone niezależnie od roszczenia windykacyjnego albo negatoryjnego i jest samodzielnym przedmiotem obrotu. Utrata własności rzeczy nie powoduje utraty możliwości żądania wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy w okresie, w którym właścicielowi prawo to przysługiwało (uchwała SN z 24 lipca 2013 r., III CZP 36/2013, L.pl nr (...)).

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że pozwana korzystała z nieruchomości będącej do 2016 r. własnością powodów w zakresie analogicznym do treści służebności przesyłu przez cały okres objęty żądaniem pozwu.

Spór w niniejszej sprawie powstał zaś na płaszczyźnie tego, czy pozwana posiadała przedmiotową nieruchomość w dobrej czy też złej wierze oraz czy posiadała tytuł prawny do korzystania z nieruchomości.

Strona pozwana podniosła szereg zarzutów wskazujących na niezasadność powództwa, tj. zarzut przedawnienia roszczenia, posiadania tytułu prawnego, dobrej wiary, zasiedzenia służebności oraz nadużycia prawa podmiotowego przez powodów. Okolicznością mającą kluczowe znaczenie z punktu widzenia niniejszej sprawy był zarzut pozwanej, iż posiadała ona tytuł prawny do korzystania z nieruchomości, dlatego badania tych twierdzeń należało dokonać w pierwszej kolejności.

Strona pozwana wywodziła swój tytuł prawny do korzystania z nieruchomości powodów z szeregu decyzji, w tym w szczególności z decyzji wywłaszczeniowej nr (...) z dnia 15 czerwca 1983 r. wydanej na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości zezwolono Zakładowi (...) na czasowe zajęcie nieruchomości oznaczonej ówczesnie jako działka (...) (z której powstała działka nr (...)) zapisanej w księdze wieczystej nr (...) stanowiącej wówczas własność H. Ł. (punkt I). Ustalono, że zajęciu podlegają wymienione w punkcie I nieruchomości w pasie roboczym o szerokości 25 metra na okres 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji (punkt II). Zobowiązano Zakład (...) do oszacowania zajmowanych nieruchomości przed rozpoczęciem robót i przywrócenia stanu poprzedniego po ich zakończeniu (punkt III). Ustalono także, że wysokość odszkodowania za ewentualne straty związane z wykonaniem robót strony uzgodnią w drodze porozumienia. W przypadku sporu między stronami co do wysokości odszkodowania kwotę tę ustali Zarząd (...) Terenami w P. (punkt IV).

Wskazać należy, że powołane przez pozwaną decyzje, w tym opisana wyżej decyzja z dnia 15 czerwca 1983 r., zostały wydane na rzecz poprzednika prawnego pozwanej spółki, to jest Zakładu (...) w P., zaś następstwo prawne tej spółki zostało w niniejszej sprawie wykazane za przedstawionych przez pozwaną dowodów.

Decyzja z dnia 15 czerwca 1983 r. została wydana na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości oraz ustawy z dnia 22 listopada 1973 r. o zmianie ustawy o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości.

Zgodnie z art. 35 ust. 1, nieobowiązującej już, ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości organy administracji państwowej, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe mogą za zezwoleniem naczelnika gminy - a w miastach prezydenta lub naczelnika miasta (dzielnicy), zakładać i przeprowadzać na nieruchomościach - zgodnie z zatwierdzoną lokalizacją szczegółową - ciągi drenażowe, przewody służące do przesyłania płynów, pary, gazów, elektryczności oraz urządzenia techniczne łączności i sygnalizacji, a także inne

podziemne lub nadziemne urządzenia techniczne niezbędne do korzystania z tych przewodów i urządzeń. Ust. 2 tego przepisu stanowi z kolei, że osobom upoważnionym przez właściwy organ, instytucję lub przedsiębiorstwo państwowe przysługuje prawo dostępu do tych przewodów i urządzeń w celu wykonywania czynności związanych z ich konserwacją.

Powodowie zakwestionowali ten tytuł prawny wskazując, że wskazana decyzja nie była ostateczna.

Swego czasu w orzecznictwie zaistniał spór, czy decyzja wydana na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości stanowi tytuł prawny do trwałego korzystania z cudzej nieruchomości przez przedsiębiorstwo przesyłowe, czy zawiera ona jedynie tytuł prawny do posiadania urządzeń przesyłowych i ich konserwacji. W orzecznictwie przedstawiono poglądy, iż art. 35 w/w ustawy stanowi jedynie tytuł do wejścia na cudzą nieruchomość w celu założenia urządzeń przesyłowych i do ich późniejszej konserwacji – nie obejmuje zaś trwałego korzystania z gruntu – pogląd ten pozostaje jednak w mniejszości (wyrok SN z dnia 8 grudnia 2006 r. V CSK 296/06 LEX nr 359471 oraz wyrok SN z dnia 24 lutego 2006 r. II CSK 139/05 LEX nr 201025). Niemniej jednak w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2010 r. III CZP 116/09 LEX nr 537076 Sąd Najwyższy wskazał, że decyzja wydana na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (jedn. tekst: Dz. U. z 1974 r. Nr 10, poz. 64 ze zm.) jest tytułem prawnym dla przedsiębiorcy przesyłowego do stałego korzystania z wymienionej w tej decyzji nieruchomości. Stanowisko to podziela również Sąd orzekający w niniejszej sprawie.

Również w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2008 r. II CSK 432/07 LEX nr 365049 wskazano, że w art. 35 ust. 1 ustawy z 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości chodziło o zajęcie nieruchomości pod budowę trwałych urządzeń, i dlatego przepis ten - konsekwentnie - nie przewiduje czasowego ograniczenia zajęcia nieruchomości na jego podstawie. Ponadto w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 lutego 2015 r. (sygn. akt I ACa 1199/14) wskazano, że decyzja wydana na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości jest tytułem prawnym dla przedsiębiorcy przesyłowego do stałego korzystania z wymienionej w tej decyzji nieruchomości. Również Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 12 stycznia 2015 r. (sygn. akt I ACa 1048/14) wskazał, że ustalenie, iż ustawione na nieruchomości powoda słupy zostały ustawione w oparciu o decyzję wydaną w oparciu art. 35 ustawy o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości oznacza zatem, iż pozwani mają tytuł prawny do korzystania w tym zakresie z nieruchomości powoda, a tym samym roszczenie powoda o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości jest niezasadne. Roszczenie o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości jest bowiem roszczeniem uzupełniającym w stosunku do roszczenia windykacyjnego, które przysługuje wobec podmiotu władającego cudzą rzeczą bez tytułu prawnego. Nie przysługuje ono w stosunku do posiadacza, który ma tytuł prawny do władania nieruchomością.

Nie ma przy tym znaczenia, że w punkcie II decyzji wywłaszczeniowej nr(...)z dnia 15 czerwca 1983 r. ustalono, że zajęciu podlegają wymienione w punkcie I nieruchomości w pasie roboczym o szerokości 25 metra na okres 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji.

Przepis art. 35 ustawy wywłaszczeniowej z 1958 r. nie przewidywał, co wydaje się oczywiste, zgody na „czasowe” zajęcie (wyłączenie) nieruchomości w celu budowy wymienionych tam sieci przesyłowych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2008 r. w sprawie II CSK 432/07, LEX nr 365049).

Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 23 maja 2016 r. wydanym w sprawie o sygn. I ACa 1405/15 wskazał, że z istoty tego rodzaju urządzeń (przesyłowych) wynika, że ich eksploatacja, przy wykorzystaniu zajętej nieruchomości, odbywać się będzie w przyszłości.

Sąd Okręgowy w pełni podziela twierdzenia Sądu Apelacyjnego w Poznaniu we wskazanym wyżej wyroku i wskazuje, zgodnie z tym orzeczeniem, że określenie w decyzji, że zajęcie nieruchomości następuje „czasowo”, czyli na okres sześciu miesięcy, należy rozumieć w ten sposób, że inwestor ma prawo korzystać z nieruchomości w celu posadowienia tam sieci tylko przez sześć miesięcy, co oznacza, że budowa urządzeń nie powinna trwać dłużej niż sześć miesięcy. Z kolei z istoty urządzeń przesyłowych wynika, że ich eksploatacja, przy wykorzystaniu zajętej nieruchomości, odbywać

się będzie przez bliżej nieograniczony czas – z natury rzeczy przez co najmniej kilkadziesiąt lat, zwykle do czasu ich technologicznego zużycia.

Niezasadny okazał się również argument strony powodowej, iżby decyzja wywłaszczeniowa nie była ostateczna. Jak wskazał bowiem Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 3 lipca 2015 r. IV CSK 636/14 LEX nr 1816576 zarzut niedoreczenia odnośnych decyzji poprzednikom prawnym skarżących mógłby być podnoszony jedynie w postępowaniu administracyjnym, w postępowaniu cywilnym natomiast decyzja administracyjna, która nie została podważona we właściwym trybie, ma charakter wiążący, chyba że jest bezwzględnie nieważna. Sąd powszechny nie jest bowiem uprawniony do poddania kontroli prawidłowości postępowania administracyjnego, w szczególności do badania, czy w postępowaniu tym uczestniczyły wszystkie osoby zainteresowane i czy wszystkim tym osobom doręczono odpis decyzji. Badając te kwestie sąd powszechny wkraczałby bowiem w kompetencje właściwych organów administracyjnych i sądów administracyjnych powołanych do kontroli prawidłowości i legalności decyzji administracyjnych (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2004 r., II CK 47/03, nie publ. oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2000 r., III CKN 268/00, OSNC 2001, Nr 1, poz. 10 i z dnia 17 grudnia 2008 r., I CSK 171/08, OSNC 2010, Nr 1, poz. 15).

Mając na uwadze powyższe uznać należało, że sąd orzekający w niniejszej sprawie nie był uprawniony do badania prawidłowości wydania decyzji administracyjnej i przyjął, że wskazana decyzja jest ostateczna. Zgodnie bowiem z zasadą rozkładu ciężaru dowodu zawartą w art. 6 k.c. to powodowie winni wykazać, że decyzję tę oni/ich poprzednicy prawni kwestionowali. Na podstawie zaś szeregu dowodów zgromadzonych w niniejszej sprawie, w tym zeznań świadków ustalić zatem należało, że wskazana decyzja nie była kwestionowana na drodze postępowania administracyjnego, zaś jest to jedyna droga, na której można by podważyć jej skuteczność.

Wskazać przy tym należy, co sygnalizowano już na początku rozważań prawnych niniejszego uzasadnienia, że powodowie w toku całego procesu zamiennie używali pojęcia „wynagrodzenia” i „odszkodowanie”. Wyjaśniono wyżej, że pojęcia te nie są tożsame. W żaden również sposób za zasądzeniem na rzecz powodów roszczenia nie może przemawiać zapis punktu IV decyzji wywłaszczeniowej, na podstawie którego ustalono, że wysokość odszkodowania za ewentualne straty związane z wykonaniem robót strony uzgodnią w drodze porozumienia. W przypadku sporu między stronami co do wysokości odszkodowania kwotę tę ustali Zarząd (...) Terenami w P.. Wskazać bowiem należy, że odszkodowanie, o którym mowa w ww. decyzji stanowi odszkodowanie w rozumieniu prawa administracyjnego, zaś okoliczność jego niewypłacenia nie stanowi podstawy do zasądzenia roszczenia na podstawie prawa cywilnego, albowiem wskazane wyżej tryby (administracyjny i cywilny) stanowią zupełnie odmienne drogi dochodzenia roszczenia i oparte są na innych przesłankach.

Podsumowując powyższe rozważania wskazać zatem należy, że skoro pozwana posiadała tytuł prawny – w postaci decyzji z dnia 15 czerwca 1983 r. – do dysponowania nieruchomością stanowiącą wówczas własność powodów, to nie można mówić o bezumownym korzystaniu z nieruchomości, z zatem przepisy art. 225 w zw. z art. 224 § 2 k.c. w ogóle nie znajdują tu zastosowania.

Gdyby nawet przyjąć odmienną interpretację, a to uznać, że legitymowanie się przez pozwaną wskazaną decyzją nie wyłączało zastosowania tych przepisów to wskazać należy, że pozwana pozostawała w dobrej wierze. Objęcie bowiem przez przedsiębiorstwo państwowe cudzej nieruchomości w posiadanie w trybie art. 35 ustawy z 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości w celu budowy urządzeń przesyłowych uzasadnia przyjęcie dobrej wiary tego przedsiębiorstwa, jako posiadacza służebności przesyłu. Dla przyjęcia dobrej lub złej wiary posiadacza decydująca jest chwila objęcia przez niego posiadania nieruchomości (służebności) oraz że zgodnie z art. 7 k.c. istnieje domniemanie dobrej wiary posiadacza. Samoistny posiadacz w dobrej wierze nie jest natomiast obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy, a może za to odpowiadać dopiero od chwili, w której ten dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa. Skoro więc w chwili wniesienia pozwu powodowie nie byli już właścicielami nieruchomości to i tak, w świetle przytoczonych przepisów, pozwana nie byłaby obowiązana za wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości.

Na marginesie wskazać należy, że powodowie nabyli nieruchomość już z istniejącą linią energetyczną, co jest kolejnym argumentem przemawiającym za oddaleniem powództwa. Na podstawie wywodów Sądu Apelacyjnego w Krakowie w wyroku z dnia 17 kwietnia 2014 r. w sprawie I ACa 592/13, uznać należy, że jeżeli powodowie otrzymali w wyniku darowizny działkę z istniejącą od lat linią energetyczną, przy istnieniu zgody poprzednich właścicieli nieruchomości, to oznacza, że godzili się na istnienie linii i musieli zdawać sobie sprawę, że będzie to w pewnym zakresie ograniczać ich prawo własności (art. 140 k.c.). W takiej sytuacji powodom nie należy się wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z działki. Nabywając działkę powodowie weszli bowiem w określoną sytuację faktyczno-prawną, taką w jakiej był ich poprzednik prawny, akceptowali ją, co oznacza brak podstaw również do żądania wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości bez tytułu prawnego.

Pokrótkie również, mimo że Sąd nie poczynił takich ustaleń w niniejszej sprawie, odnieść należy się do zgłoszonego przez stronę pozwaną zarzutu zasiedzenia służebności przesyłu, co reguluje art. 305(1)-305(4) k.c.

Nawet gdyby uznać, że pozwana nie była w posiadaniu spornej decyzji wywłaszczeniowej i uznać ją za posiadacza w złej wierze, 30letni okres do zasiedzenia służebności upłynąłby w dniu 20 grudnia 2014 r.

Po pierwsze zgodnie z art. 292 k.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Nie budziło wątpliwości Sądu, że linia 110 kV została odebrana i rozpoczęto jej eksploatację w dniu 20 grudnia 1984 r., na co wskazuje dowód w postaci protokołu odbioru. Po drugie pozwana wykazała następstwo prawne po swoich poprzednich prawnych. Po trzecie doszło do przeniesienia posiadania służebności. W okresie przed 1 lutego 1989 r. Skarb Państwa był właścicielem nieruchomości państwowych oraz urządzeń energetycznych lokowanych zarówno na tych nieruchomościach, jak i na gruntach osób trzecich. Państwowe osoby prawne, w tym Zakład (...) w P., wykonywały zarząd operatywny powierzonym im mieniem państwowym, w tym infrastrukturą energetyczną. W związku ze zniesieniem jednolitej własności państwowej tytuły prawne do nieruchomości i znajdujących się na nich urządzeń energetycznych przeszły ze Skarbu Państwa na rzecz przedsiębiorstw państwowych. Powyższe miało miejsce na mocy ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości. Zgodnie z art. 2 ust. 2 tej ustawy, grunty stanowiące własność Skarbu Państwa będące w dniu 5 grudnia 1990 r. w zarządzie państwowych osób prawnych stały się z tym dniem z mocy prawa przedmiotem użytkowania wieczystego tych podmiotów. Z kolei budynki, lokale i urządzenia wzniesione na tych nieruchomościach stały się z tym dniem z mocy prawa własnością tych osób prawnych. Nabycie prawa użytkowania wieczystego gruntów oraz prawa własności budynków, lokali i innych urządzeń stwierdzało się decyzją wojewody (art. 2 ust. 3). Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2012 r. III CZP 93/11, Lex Polonica, przepis art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami obejmuje także urządzenia służące do wykonywania służebności. Oznacza to, że własność urządzeń wzniesionych przez państwowe osoby prawne w gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa przeszła na rzecz tych podmiotów z mocy prawa. Po czwarte, do okresu posiadania niezbędnego do zasiedzenia służebności doliczyć należy okres posiadania służebności przez Skarb Państwa. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2012 r. III CZP 93/11, Lex Polonica, osoba prawna, która przed dniem 1 lutego 1989 r. miała status państwowej osoby prawnej i nie mogła nabyć (też w wyniku zasiedzenia) własności nieruchomości Skarbu Państwa, może do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po tej dacie zaliczyć okres posiadania Skarbu Państwa przed dniem 1 lutego 1989 r., jeżeli w tym czasie nastąpiło przeniesienie posiadania. Oznacza to, że osoba prawna, która przed dniem 1 lutego 1989 r., mając status państwowej osoby prawnej, nie mogła nabyć (także w drodze zasiedzenia) własności nieruchomości ani ograniczonych praw rzeczowych, może, do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po dniu 1 lutego 1989 r., doliczyć okres posiadania sprzed tej daty.

Abstrahując więc od niezasadności powództwa z uwagi na legitymowanie się przez pozwaną tytułem prawnym do posiadania i korzystania z nieruchomości powodów powództwo i tak należałoby oddalić z uwagi na zasadność zarzutu zasiedzenia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd oddalił powództwo (punkt 1 wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł jak w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Sąd obciążył kosztami procesu w całości powodów, jako stronę przegrywającą, i zasądził od nich solidarnie na rzecz pozwanej kwotę 5417 zł W skład wskazanej kwoty wchodzi 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz 5400 zł tytułem wynagrodzenia radcy prawnego na podstawie rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Sąd nie znalazł przy tym podstaw, by odstąpić od obciążenia powodów kosztami procesu zgodnie z twierdzeniem ich pełnomocnika złożonymi w toku rozprawy w dniu 29 listopada 2017 r. Wskazać bowiem należy, że w odpowiedzi na pozew pozwany przedłożył posiadaną dokumentację, a mimo to powodowie, po zapoznaniu się z nią, dalej podtrzymywali żądanie pozwu. W związku z powyższym nie można przerzucać na stronę pozwaną, mimo iż jest przedsiębiorcą, skutków niewykazania dochodzonego roszczenia.

SSO Anna Łosik

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować uzasadnienie w kontrolce uzasadnień;
2. Odpis wyroku z odpisem uzasadnienia doręczyć zgodnie z wnioskiem;
4. Przedłożyć za 14 dni lub z apelacją.

Poznań, dnia grudnia 2017 r.

/-/ SSO Anna Łosik